
PRATARMĖ

Šia knyga skaitytojams pristatoma vienas populiariausių neortodoksinės kompozicijos žanrų – sutarto mato žanras. Knyga bandoma užpildyti Lietuvos šachmatų kompozicijos mėgėjų pažintinę spragą istorinėmis ir praktinėmis šio žanro žiniomis.

Knyga prasideda istoriniais faktais, pasakojančiais apie sutarto mato žanro gimimą, pirmuosius žingsnius. Čia supažindinama su šio žanro atradėjais ir pradininkais. Skaitytojas turi progą susipažinti ne tik su plėtros kryptimis ir sutarto mato lyderių kūrybos pavyzdžiais, bet ir su sumanymų realizavimo formomis. Toliau apžvelgiamas visas sutarto mato evoliucijos kelias, atskleidžiamos plėtros kryptys nuo mini iki sudėtingas taktines idėjas turinčių kompozicijų. Atskleidžiamos taktinių idėjų taikymo galimybės, pateikiami jų pavyzdžiai. Daug dėmesio skiriama sutarto mato sprendinių harmonijos problemoms, analizuojamos pasitaikančios klaidos, pateikiami praktiniai patarimai. Knygoje aptariama kompozicijų formos ir turinio taupumo reikalavimai, atskleidžiami galimi formos pažeidimai. Skaitytojas supažindinamas su pažanga sutarto mato žanre. Tolimesniuose puslapiuose fantazijos mėgėjų laukia išsami pažintis su sutarto mato kompozicijomis, papildytomis įdomiausiomis pasakiškomis idėjomis. Tai malonus prisilietimas prie pasakiško šachmatų pasaulio.

Knygos baigiamoje dalyje pateiktos autoriaus paskutiniojo laikotarpio sutarto mato kompozicijos.

Neabejotina, kad pažintis su istoriniais sutarto mato žanro faktais, jo plėtros etapais leis skaitytojams giliau ir nuodugniau suvokti šio žanro harmonijos skambesį bei grožį, fantaziją, išreikštą šachmatų figūromis.

Lietuvoje šis įdomus žanras labai populiarus. Nėra nė vieno kompozitoriaus, kuris jo nemėgtų. Daugiau ar mažiau simpatija sutarto mato žanrui atsispindi jų kūrybiniame darbe. Manau, kad knygoje pateikta medžiaga praturtins visų šachmatų kompozicijos mėgėjų žinias ir įtrauks į šachmatų kompozicijos kūrybinį darbą naujus gerbėjus.

Suprantama, kad bet kuris kitas autorius šią koncepciją išdėstytų kitaip, pasirinkdamas kitus dėstymo akcentus, bet tikėtina, kad pokalbis eitų apie tas pačias tiesas. Knygos turinys pagrįstas kompozicijų turinio taktinių idėjų atskleidimu. Pavyzdžiai daugiausia parinkti iš pasaulinės klasikos lobyno – FIDE Albumų. Skaitytojas turės progos susipažinti su

---

teoriniais kūrybinio darbo pagrindais ir, visų pirma, su paplitusiais reikalavimais bei terminija. Galbūt eiliniam skaitytojui tai bus, jų nuomone, painus ir per didelis paslapčių pasaulis, bet minimalus žinių kiekis, susipažinus su šia knyga, visada pas kiekvieną liks. Tie, kurie rimtai užsiima kompozicijų kūrimu ir jų sprendimu, turės progos patobulinti savo meistriškumą, pakelti kvalifikaciją.

Ruošiant knygą, nemaža patarimų ir pasiūlymų pateikė kolegos, sutarto mato žanro mėgėjai *Albinas Bičiušas* ir *Mečislovas Rimkus*. Už tai jiems nuoširdžiausiai dėkoju.

Knygos idėją padiktavo pats gyvenimas. Norint nors šiek tiek neatsilikti nuo pasaulinės sutarto mato plėtros, būtinos žinios. Tikimės, kad į daugelį Jus dominančių klausimų rasite atsakymus šios knygos puslapiuose. Tai leis Jums pasinerti į pasakišką šachmatų kompozicijos pasaulį, kur Jus vilios fantazijos ir harmonijos stebuklai. Jūs patirsite pergalių džiaugsmą ir pralaimėjimų kartėlį, kurie, tarsi šviesa ir tamsa, eina greta. Bet tai – gyvenimo džiaugsmas, nuostabi, besitęsianti šventė.

Tikimės, kad ši knyga taps nauja gaire Lietuvos šachmatų kompozicijos istorijoje.

ANTANAS VILKAUSKAS